

לונגטון ווערדן טיגן 054-6868199

זמני ת"א:

כניסת השבת:

17:39

יציאת השבת:

18:35

ר"ת: 19:11

לקבלת העלון

במייל - שלחו

הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

זה השער לה' עדיקים יבוא בו

לָאָ לָאָ

אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וְחִיתָה נַפְשִׁי בְּגִלְלָהּ (יב,יג) פירוש חדש ומפתיע בפסוק זה, מובא בשמו של הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל, אב"ד ניישטאדנט-סוגינדנט: לכאורה קשה: איך יצווה לה אברהם שתאמר שקר בשביל שייטיבו עימו? ועוד: מדוע אמר בתחילה "למען ייטב לי", שנראה שזה לו עיקר הדבר, היה לו לומר קודם "וְחִיתָה נַפְשִׁי בְּגִלְלָהּ", ואחר כך "למען ייטב לי"? ועוד: מדוע לגבי למען ייטב לי נקט לשון בעבורך, ואילו לגבי וְחִיתָה נַפְשִׁי נקט לשון "בְּגִלְלָהּ"? אלא, כותב בנו הגאון רבי אברהם זצ"ל (בהקדמתו לספר 'בית אבות') בשם אביו, פירוש הפסוק שונה מהביאור המקובל:

אברהם הכיר את המצרים, וידע כי שטופי זימה הם, וכלל לא ישאלו אותם מי הם ומה היחס ביניהם, שלא כמו אנשי גרר שעליהם נאמר (להלן כו,ז): "וַיִּשְׁאַלוּ אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ, וַיֹּאמֶר, אַחֲתִי הִוא", אך המצרים לא ישאלו כלל. ואמנם, אילו שאלו אותו על אשתו היה משיב להם כיצחק: 'אחותי היא', וכן אם היו שואלים את שרי, היתה משיבה: 'אחותו אני', אך כאמור המצרים לא ישאלו, אלא רק: "וְהָיָה פִי יֵרְאוֹ אֶתְךָ הַמְצָרִים וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי וְאֶתְךָ יָחִיו", ולכן - אמר אברהם לשרי - אין עצה מלבד זאת: שכאשר תבואי בשער העיר, "אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך". כלומר: אמרי להם שאחותי את, ותאמרי להם שהסיבה שאת מספרת להם דבר זה היא כדי שייטיבו עמי בעבורך! ולמה? משום שאילו תאמרי סתם, מבלי שנשאלת על ידם, כי אחותי את - מיד יחשדו שבוודאי יש ערמה בדבר, כי מיהו המשיב לשאלה שכלל לא נשאל? ולכן אל תסתפקי באמירה שאחותי את, אלא הסבירי מיד מהי הסיבה שאת טורחת להודיע להם זאת מבלי שנשאלת: משום שאת חפצה שייטיבו עמי בעבורך, שיתנו לי מתנות, ועל ידי זה יאמינו לדברך הראשון - שאחותי את! אולם לך - הוסיף אברהם ואמר לשרי - אני אומר את האמת: שעל ידי אמירתך זו: "וְחִיתָה נַפְשִׁי בְּגִלְלָהּ", וזו הסיבה האמיתית, ולא שבאמת חפץ אני במתנותיהם... ודברי פי חכם חן! (ושלל לא יחסר)

וַיְהִי רִיב בֵּין רְעֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רְעֵי מִקְנֵה לוֹט.. וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט אַל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין רְעֵי וּבֵין רְעֵיךָ פִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ (יג ז-ח) נשאלת השאלה: מה פשר שינוי הלשון מ"ריב" ל"מריבה"?

מדוע פתח הפסוק בלשון "וַיְהִי רִיב" ובהמשך אומר אברהם ללוט "אַל נָא תְהִי מְרִיבָה"? מבאר זאת השל"ה הקדוש בדרך צחות, כי כך דרכו של "ריב" אם לא עוצרים אותו בעודו בראשית, מתפתח הוא ומתרבה, והופך ל"מריבה". הוא שאמר אברהם ללוט: עלינו להפסיק הריב מיד, כדי שישאר לשון זכר - שאינו מוליד, ולא יתפתח ל"מריבה" לשון נקבה, כאשר היולדת פרי מפרי. (תוכחת מוסר)

וַיִּקְרָא פְּרַעָה לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר מַה זֹאת עָשִׂיתָ לִּי לְמַּה לֹּא הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אֲשַׁתְּךָ הִוא (יב,יח)
כתב הרמב"ם הלכות תלמוד תורה (ג, הלכה ה'): "תחילת דינו של אדם, אינו נידון אלא על התלמוד, ואחר כך על שאר מעשיו. לפיכך אמרו חכמים: לעולם יעסוק אדם בתורה, אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה, בא לשמה". הגמרא במסכת סוכה (דף נב' ע"א) מספרת שלעתיד לבא הקב"ה שוחט את היצר הרע. ובמסכת ברכות (נז,א): "דורשים חז"ל על הפסוק (דברים לג,ד): "תִּזְכֹּר צִוְּיָהּ לְנֹחַ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלֵת יַעֲקֹב" אל תקרי מורשה אלא מאורשה" (כלומר שאדם שעוסק בתורה כמאורס לתורה). ידוע כי יצר הרע שונא את האדם ומבקש להמיתו בכל יום (סוכה נב,ב) לכן כדי לנצח אותו, צריך האדם לפעול בעורמה ותחבולות. לאחר הקדמה זו יובן הפסוק בס"ד: "וַיִּקְרָא 'פְּרַעָה' – הוּא יֵצֵר הָרַע, הוּא שֵׁטֶן הוּא מְלַאךְ הַמּוֹת (בבא בתרא טז,א), 'לְאַבְרָם' – רִמּוֹז לְאָדָם, וַיֹּאמֶר: הַיֵּצֵר הָרַע לְאָדָם, בְּטַעֲנָה: "מַה זֹּאת (אֵינְךָ אֵלָּא תוֹרָה וְעִבּוּדָה זֶרָה בַּבּוֹ) עָשִׂיתָ לִּי, לְמַּה לֹּא הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אֲשַׁתְּךָ הִוא? אִם הָאָדָם יִנְסֶה לְלַמּוֹד תוֹרָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, יִטְרִידוֹ יֵצֵר הָרַע וַיִּכְשִׁיל אוֹתוֹ מִלְּעֹסֵק בְּתוֹרָה, לְכֵן מַעֲרִים עֲלָיו הָאָדָם וְאוֹמֵר לוֹ: "אֲנִי לּוֹמֵד לֹא לְשֵׁם שָׁמַיִם אֵלָּא לְשֵׁם כְּבוֹד וְכַדּוּמָה... וְהַיֵּצֵר הָרַע לֹא רַק שֹׂא מַפְרִיעַ לוֹ אֵלָּא עוֹזֵר לוֹ וּמַגְבִּיהוּ, אֲבָל זֹאת עוֹשֶׂה הָאָדָם כְּדֵי שֶׁלְּעֵתִיד יִבּוֹא יַעֲנֵשׁ הַיֵּצֵר הָרַע וְהַקֵּב"ה יִשְׁחַט אוֹתוֹ, וְלִמָּחָה? אֵלָּא מֵאַחַר שֶׁיֵּצֵר הָרַע גֵּרַם לְאָדָם לְלַמּוֹד תוֹרָה שֶׁלֹּא לְשֵׁמָּה, נִחְשָׁב לוֹ כְּאִילוֹ 'בֵּא עַל אִשְׁתְּ אִישׁ', וְהָרִי הֵבֵא עַל אִשְׁתְּ אִישׁ חַיִּיב מִיתָה (בבא מציעא נט,א), לְכֵן הַקֵּב"ה מַעֲנִישׁוֹ וְשׁוֹחֲטוֹ, וּמִכַּאֲן מוֹבֵן טַעֲנַת הַיֵּצֵר: "מַה זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי לְמַּה לֹּא הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אֲשַׁתְּךָ הִוא", לְמַּה לֹּא אִמַּרְתָּ לִּי שֶׁהַתוֹרָה הִיא אֲשַׁתְּךָ וְהִיא אֲסוּרָה עֲלֵי.".

וַאֲבָרָם כְּבֹד מְאֹד בְּמִקְנֵה בְּפֶסֶף וּבְזָהָב (יג,ב)
מזבא בהגדה של פסח 'אדיר במלוכה' של הרב שלום מאיר ולך סיפור נפלא:
יום אחד שאל אחד המשכילים את רבי ישראל מרוז'ין וצ"ל שחצרו לא הייתה מביישת עשירים גדולים, "אמור לי כבוד הרב" פתח האיש, הרי חז"ל אומרים את הדרך לקניין של תורה: "פת במלח תאכל ועל הארץ תישן"... כיצד מתיישבים יחדיו עשירות וצדיקות גם יחד?
השיב הרבי תוך שהוא מביא ראיה מפרשת השבוע, כתוב: **וַאֲבָרָם כְּבֹד מְאֹד בְּמִקְנֵה בְּפֶסֶף וּבְזָהָב** ונשאלת השאלה: מדוע היה נצרך לאברהם אבינו כל כך הרבה כסף וזהב?
והרב תירץ: מעניין לראות שמיד אחרי כן כתוב: **וַיִּלְךָ לְמִסְעָיו** - להפיץ את אמונת ה' בעולם. אך מסתבר שישנם כאלו שכשבא אליהם אדם שאינו עשיר ובעל רכוש רב, יכולת ההשפעה שלו עליהם כמעט אפסית - הם אינם מוכנים לשמוע אליו ולהתייחס לדבריו בכבוד הראוי למעמדו... לצערנו, הסביר הרב ישנם כאלו המתפעלים רק מכך שהרב מגיע עם מסוק או רכב שעלותו היא מחיר דירת 5 חדרים... או מבית מפואר ויוקרתי... אם כן, מוכרח היה אברהם להראות את עוצמת עושרו על מנת לסחוף אחריו אנשים המאמינים באלילים לעבוד את הקב"ה ולהפיץ את האמונה בקרב העמים במלך מלכי המלכים הקב"ה. סיים ר' ישראל את דבריו תוך שהוא מצוטט את דבריו של דוד מלך ישראל (תהלים קיט,עב): "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" ומבארם בדרך צחות: אנשים אוהבים לשמוע ולקבל דווקא מאדם שיש לו אלפי זהב וכסף...

וּמִלְפִי צֶדֶק מְלֶךְ שְׁלֵם הוֹצִיא לָחֶם וַיִּזֵּן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֲלִיּוֹן (יד,יח)
רש"י: **וּמִלְפִי צֶדֶק**: מדרש אגדה הוא שם בן נח. כאשר התוודעו פעם אחת רבינו הקדוש מפרמישלאן עם הגאון הצדיק ר' שלמה קליגער אמר הרבי ר' מאיר ז"ל אשר כוונת הפסוק הוא ללמד אותנו שבאם פוגשים שני צדיקים זה בזה, צריך כל אחד ללמוד מחבירו מה שאין בו הוא עצמו. וזהו **וּמִלְפִי צֶדֶק** זה שם שהיה שר התורה, "הוציא" מאברהם מדת "לָחֶם וַיִּזֵּן" זה מדתו של אברהם" הכנסת אורחים, "וְהוּא" רצה לומר אברהם הוציא משם מדת "כֹהֵן לְאֵל עֲלִיּוֹן" ללמוד תורה יומם ולילה כי זאת היתה מדתו של שם. (מרגניתא דרבי מאיר)

וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יְדַע תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם (טו,יג)
פסוק זה מספר על השעבוד של בני ישראל במצרים. ואמרו חכמים, כי בפסוק זה רמוזים כל 6
התעניות הקבועות בשנה:

יְדַע – רמז לצום י' טבת.

תְּדַע – רמז ל-תענית אסתר ולתשעה באב.

כִּי – רמז ליום הכיפורים שחל ב-י' תשרי.

גֵר – רמז לצום גדליה החל ב-ג' תשרי.

יִהְיֶה זְרַעְךָ – רמז ל-י"ז תמוז.

וַיֹּשְׁרֵי אִשְׁתְּ אַבְרָם לֹא יִלְדָה לוֹ (טז,א)
הגמרא (במסכת תענית ב.) מביאה מימרא בשם ר' יוחנן: "אמר רבי יוחנן: שלשה מפתחות בידו של
הקב"ה שלא נמסרו ביד שליח, ואלו הן: מפתח של גשמים, ומפתח של חיה, ומפתח של תחיית
המתים. במערבא אמרי: אף מפתח של פרנסה".

רבינו יעקב בעל הטור מצא רמז נפלא לכך (או"ח סימן קיד):
ארבעת הנושאים שנאמר בהם עניין מפתח הם ראשי תיבות מפת"ח הנמצא בידיו של הקב"ה:

1. מטר – גשמים

2. פרנסה

3. תחיה – תחיית המתים

4. חיה – לידת ילדים. ורמז הוא שהמפתח

כלי עתיק מצוי בידי עם ישראל, אמונת אומן. יהודים מאמינים בני מאמינים ואמונתם בנותן
התורה היא כה תמימה, עד שגם אלו שלא זכו להיפקד בברכת ה' ב'ישועת פרי הבטן, יודעים כי
בכוח התפילה ניתן גם ניתן לבקוע רקיעים. גדולה במיוחד היא כוח תפילתם של הצדיקים לומדי
התורה, שיודעים לפעול ישועות, לפתוח שערים שנעלו ולהחיש ישועה קרובה. דוגמא לאמונה
מוחשית בנותן התורה ובחכמיה ניתן ללמוד מחנה הנביאה, אמו של שמואל הנביא.

בספר "פניני הגרי"ז" מובא, שכאשר הגיע הרב מבריסק זצ"ל אל הפסוק בספר שמואל:
"וּפְנִיָּה לֹא הָיוּ לָהּ עוֹד" (שמואל א', וא,יח) התרגש מאוד ופרץ בבכי. וכה היו דבריו:
מתי נאמר הפסוק "וּפְנִיָּה לֹא הָיוּ לָהּ עוֹד"? לאחר שעלי הכהן הבטיח לחנה שבשנה הבאה היא
תחבוך בן. והנה, חנה זו עברה ייסורים רבים במשך תשע עשרה שנה, עד ששמעה את ההבטחה
יוצאת מפיו של עלי הכהן. וברגע שהיא שמעה את הדברים מעיד עליה הנביא שלא היה ניכר
יותר העצב על פניה. וכל כך למה? האם זכתה כבר לראות את הבן כמו עיניה? לא. אבל
כאשר עלי הכהן הבטיח לה, האמינה חנה בכך בכל ליבה עד שהרגישה כמו שהבן כבר מצוי
בחיקה. לדרגה כזו של אמונה הגיעה חנה, והנביא מצא לנכון לציין זאת בפסוק "וּפְנִיָּה לֹא הָיוּ לָהּ
עוֹד"...

מסופר במדרש, פעם אחת אירח אברהם אבינו עובר אורח זקן בן תשעים שנה, ולאחר שאכל ושתה עמו סעודת מלכים, אמר לו אברהם שצריך להודות לבורא עולם על האכילה, הזקן לקח את הפסל שהיה בכיסו ונישקו בחיבה, החל אברהם לשכנעו במתק פיו ולהוכיח לו בהרחבה, שיש בורא לעולם ותיבל דבריו בסיפורים ומשלים משכנעים במשך שש שעות רצופות, ולבסוף שוב לקח הזקן את הפסל ונשקו, מה עשה אברהם אמר לו לזקן שילך לו לדרכו לשלום, וכך נפרדו השנים. מיד נגלה אליו הקב"ה במראה הנבואה ואמר לו, אברהם אוהבי, תשעים שנה תמימות היה לי סבלנות לחכות לזקן זה, אולי ישנה את דרכו לטובה, ואתה אין לך סבלנות ליותר משש שעות? מיד רץ אברהם לקראת הזקן ואמר לו לסור לביתו, כי עתה עת ערב ויש חיות טרף מסביב, וכך אירח אותו באדיבות ללינה. למחרת בבקר לאחר שהאכילו והשקהו, שוב ניסה לפקוח את עיני שכלו של הזקן, ואכן לאחר כמה שעות של שכנוע, קם הזקן וזרק את הפסל לארץ וניפצו לרסיסים, וכך התווסף עוד מאמין בבורא העולם, הוי אומר שעמל רב ומתמיד היה על שכמו של אברהם אבינו, ולא בחינם אמרו חכמינו (תוספתא הוריות ב'ז') כל המכניס בריה אחת תחת כנפי השכינה מעליו עליו כאילו יצרו ורקמו והביאו לעולם. (בשם מרן הגר"ע יוסף זיע"א)

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך (יבא)
 בזוהר לך לך (דף עח ע"א): **"אמר רבי אלעזר, לך לך - לעצמך, לתקן את עצמך, לתקן את דרגתך". ועל פי זה נבאר: ויאמר ה' - אומר הקב"ה, "אל אברהם" - אל הנשמה: "לך לך" - אל תהיה כמלאכים שהם תמיד עומדים, אלא תלך ותתקדם ותתעלה בעבודת השם, "מארצך" - מהארציות והגשמיות שבה, "וממולדתך" - ומהממדות המולדות הרעות שקיימות בך, "ומבית אביך" - צא מביתך ולך למקום תורה, לקיים הנאמר "הוי גולה למקום תורה" (משנה באבות ה,ד), ובזכות שתתקן את עצמך תזכה להגיע אל ארץ העליזונה שהיא גן העדן וזהו שנאמר **"אל הארץ אשר אראך"**.**

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך (יבא)
 ר' נחום מצ'רנוביל עסק במצוות פדיון שבויים כל ימיו, היה הוא עובר ונווד בערים ובכפרים כדי לאסוף מעות עבור מצווה חשובה זו. פעם אחת, כשנקלע במסעיו לעיר ז'יטומיר, העלילו עליו גויי העיר עלילה שפלה, ומשום כך, עצרוהו השלטונות והשליכוהו לבית הסוהר. אחד מחשובי הקהילה, אשר בא לבקרו בכלא, ביאר בפניו את הפסוק: **"לך לך מארצך"**, אברהם אבינו הצטיין בהכנסת אורחים, וכל ימיו טיכס עצה, כיצד לכבד את אורחיו. אמר לו הקב"ה: **"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך"**, ואחרי שאתה עצמך תהפוך לנווד, אז, תרגיש יותר את צרכיו של האורח. כך גם אתה ר' נחום, כיוון שכל ימך מצטיין הנך במצוות פדיון שבויים, העניקו לך מן השמים את ההודמנות, לחוש את טעמו של השבי, ומעתה תבין יותר את הרגשתו של השבוי...

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון אמיר וענבל בני פנינה, הילה בת אסתר, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה, שגיב בן רותי.

הצלחה ופרנסה טובה: לשגיב בן מרים, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה.

לעילוי נשמת: אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל.